

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

Κυριακή Β' Λουκά – Λουκ. 6, 31-36. (5/10/2014)

Το αμάρτημα της τοκογλυφίας

Η διδασκαλία του Κυρίου για την αγάπη προς τους εχθρούς κυριαρχεί στην σημερινή Ευαγγελική διήγηση, αγαπητοί μου. Επρόκειτο για ανατροπή στις σχέσεις των ανθρώπων εκείνης της εποχής, που ακόμα και σήμερα ηχεί παράξενα στα αυτιά μας. Ο Χριστός, αναλύοντας το περιεχόμενο της νέας εν Χριστώ ζωής, προκαλεί εκείνους που οχυρώνονται πίσω από μία εύκολη και ανέξοδη θρησκευτικότητα, εν πολλοίς επίπλαστη και ζητεί την υπέρβαση στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, που θα διαμορφώνει, πλέον και την ποιότητα της σχέσης με τον Θεό. Διδάσκει, λοιπόν, την προσφορά της αγάπης έξω από τα αυτονόητα, καλεί τους ανθρώπους να προσφέρουν χρήματα σε εκείνους που έχουν ανάγκη, έστω κι αν γνωρίζουν ότι ποτέ δε θα τα πάρουν πίσω, ενώ στηλιτεύει, εμμέσως πλην σαφώς, εκείνους που δανείζουν φορτώνοντας τους δανειολήπτες με τοκογλυφικά επιτόκια. Η ξεκάθαρη στάση του Χριστού κατά των τοκογλύφων σηματοδοτεί την ανάλογη στάση της Εκκλησίας όλες τις εποχές. Αυτό το ζήτημα θα μας απασχολήσει σήμερα, έχοντας ως οδηγό τον Άγιο Γρηγόριο Νύσσης, ο οποίος έβαλε, με παρρησία, κατά των τοκογλύφων της εποχής του, εκφράζοντας την αποστροφή του Θεού προς την απανθρωπιά τους.

Το ζήτημα του συστηματικού δανεισμού, είτε μέσω τραπεζών, είτε μέσω σχετικών γραφείων ασχολουμένων, νομίμως ή παρανόμως, με αυτού του είδους την οικονομική «εξυπηρέτηση», απασχολεί την κοινή γνώμη στη χώρα μας πολύ έντονα στην εποχή μας. Είναι αλήθεια πως ο δανεισμός, περιττός τις περισσότερες φορές, έφθασε σε δυσθεώρητα ύψη, οδηγώντας σε τραγικά αδιέξοδα. Ήταν καρπός μιας επιπόλαιας στάσης απέναντι στη ζωή και τις ανάγκες της, αλλά και μιας άκριτης εμπιστοσύνης στις οικονομικές δυνατότητες της στιγμής, οι οποίες είναι δυνατόν να μεταβληθούν ξαφνικά και ν' ανατρέψουν τους όποιους σχεδιασμούς, όπως συμβαίνει με την σοβούσα οικονομική κρίση. Ήταν, όμως και καρπός ειδημόνων στο είδος της απάτης, αδίστακτων ανθρώπων που δε διστάζουν να εκμεταλλευτούν τις ανάγκες των βιοπαλαιστών, προκειμένου να πλουτίσουν και να ευτυχήσουν πάνω στη δυστυχία και την τραγωδία των άλλων.

Φαίνεται, όμως, ότι το ζήτημα του δανεισμού και της τοκογλυφίας, δεν είναι καινούργια υπόθεση. Ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης, δεκαεπτά αιώνες πριν, κλήθηκε ν' αντιμετωπίσει ανάλογα φαινόμενα, που τον ανάγκασαν να εκφωνήσει τον περίφημο λόγο του «Κατά τοκιζόντων», στον οποίο αποκαλύπτει τον ανέντιμο και εγκληματικό ρόλο και χαρακτήρα των τοκογλύφων. Λέγει

χαρακτηριστικά: «Οι τοκογλύφοι που σέβονται τον εαυτό τους, δε διστάζουν να βγάξουν από τα σπίτια τους ιδιοκτήτες και να απαιτούν χρυσό από εκείνους που, εξαιτίας τους, ζητιανεύουν, πλέον, για να ζήσουν». Αυτό ακριβώς δε συμβαίνει σήμερα; Οι τράπεζες, φορτώνουν με απίστευτα πανωτόκια τους ανυποψίαστους πελάτες και την κατάλληλη στιγμή, με το πρόσχημα ότι δεν είναι φιλανθρωπικά ιδρύματα και καλύπτονται από τους νόμους, δε διστάζουν να κατάσχουν περιουσίες, να καταστρέφουν κόπους μιας ζωής, προκαλώντας έτσι κοινωνική αναταραχή.

Τις αντιδράσεις των δανειοληπτών περιγράφει χαρακτηριστικά ο Άγιος Γρηγόριος, αποκαλύπτοντας την απόλυτη ταύτιση του χθες με το σήμερα: «Πόσα θύματα των τοκογλύφων δεν έφτασαν μέχρι και σ' αυτή την αυτοκτονία, πόσοι δεν επέλεξαν να εγκληματήσουν κατά των δανειστών και άφησαν πίσω τους ορφανά παιδιά με κακή μητριά τη φτώχεια!»

Στη συνέχεια ο Άγιος Γρηγόριος, ως καλός ποιμένας, επιζητώντας, αφενός μεν την ανακούφιση των θυμάτων, αφετέρου δε το συνετισμό των εγκληματούντων, προχωρεί σ' εκατέρωθεν συμβουλές οι οποίες έχουν απόλυτη εφαρμογή στην εποχή μας. Απευθυνόμενος στους δανειστές και τοκογλύφους, επιχειρεί να αναγεννήσει την ανθρωπιά τους, ούτως ώστε να βάλουν φραγμό στον προσωπικό τους κατήφορο. Διδάσκει ότι πρέπει να επανεγκαταστήσουν μέσα τους την αγάπη, να ξανανιώσουν άνθρωποι και με ανθρώπινα και αγαπητικά αισθήματα να προσεγγίζουν, πλέον, τους άλλους, βάζοντας φραγμό στην αμαρτία, αποστρεφόμενοι τους τόκους και τα χρήματα, ως δηλητηριώδη φίδια. Και ολοκληρώνει τις συμβουλές του: «να δωρίζουμε στους ανθρώπους κι αν χρειαστεί να δανείσουμε, να το κάνουμε χωρίς τόκους, όπως θέλει ο Θεός. Γιατί η άρνηση του δανεισμού συνιστά μισανθρωπία, ενώ η τοκογλυφία εμπορευματοποίηση της ανάγκης».

Ολοκληρώνοντας τις συμβουλές του απευθύνεται στους δανειολήπτες. Τους συνιστά να είναι προσεκτικοί, γιατί η λήψη έντοκου δανείου δεν περιορίζει τις ανάγκες, αλλ' ουσιαστικά οξύνει τα προβλήματα που κάνουν αμείλικτα την εμφάνισή τους, είτε μεσοπρόθεσμα, είτε μακροπρόθεσμα. Και τελειώνει λέγοντας: «αν δεν υπήρχε το πλήθος των τοκογλύφων, δεν θα υπήρχε ούτε η στρατιά των πεινασμένων. Ας διαλυθούν τα οργανωμένα οικονομικά συμφέροντα και όλοι θ' αποκτήσουμε την οικονομική μας αυτάρκεια»

Τελικά, αδελφοί μου, πόσο διαφορετικά θα ήταν τα πράγματα σήμερα να γνωρίζαμε και παίρναμε στα σοβαρά τη σοφία και τους λόγους των Αγίων Πατέρων. Από πολλά δεινά θα είχαμε γλιτώσει, ενώ, σίγουρα, μια πιο ανθρώπινη κοινωνία θα είχαμε διαμορφώσει. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.